

YILLARA YAYGIN İNŞAAT TAAHHÜT PROJELERİNDE ENFLASYON DÜZELTMESİ UYGULAMA ÖRNEĞİ

Emre Özerçen

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Türkiye, e-mail: info@emreozercen.com

Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) içinde önemli bir paya sahip olan ve Türkiye ekonomisinin lokomotif sektörlerinden biri olarak öne çıkan inşaat sektörü dikkat çekmektedir. Özellikle büyük ölçekli ve birden fazla takvim yılına yayılan projeler, sektörün en kritik bileşenlerindedir. Bu projelerde enflasyon düzeltilmesinin nasıl uygulanacağı ve ticari kazanç üzerindeki etkileri ise en çok ilgiyi çeken konular arasında bulunmaktadır.

Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Projeleri Enflasyon Düzeltme Farkları Hangi Hesaplarda Takip Edilmektedir?

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ait maliyet ve hakedişlere ilişkin düzeltme farkları, "698-Enflasyon Düzeltme Hesabı" yerine "697-Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"nda takip edilmektedir. Bu hesap, alacak veya borç kalanı vermesi durumuna göre "178-Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" veya "358-Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"na devredilerek kapatılır.

"178" numaralı hesap, **işin bitirildiği yılda** «658-Enflasyon Düzeltme Zararları» hesabına aktarılacaktır. «358» numaralı hesabın alacak bakiyesi vermesi durumunda ise fark, «648-Enflasyon Düzeltme Kârları» hesabına aktarılacaktır. Bu iki hesap daha sonra «690» numaralı hesaba devredilerek kapatılacaktır.

Dönem İçinde Geçici Kabulü Yapılan Projeler Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulacak Mı?

Yıllara yaygın inşaat ve onarım projelerinde, geçici kabul tutanağının idarece onaylandığı tarih, işin bitim tarihi olarak kabul edilir. Bu tarih itibarıyla, işin tamamlandığı kabul edilir ve sonrasında yapılan işlemler veya elde edilen gelirler, işin bittiği döneme ait olarak değerlendirilir.

Enflasyon düzeltilmesine ilişkin yayımlanan tebliğ ve sirkülerlerde bu konuyla ilgili özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, genel uygulamaya göre, geçici kabulü yapılan projeler, yılsonuna kadar bilançoda aktif ve pasif hesaplarda yer alır ve geçici vergiye tabi olmaz. Geçici kabul sonrasında, projeye ilgili yapılan işlemler, enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmaz. Bunun nedeni, işin bitiminden sonra bu işlemlerle ilgili ek bir enflasyon etkisinin dikkate alınmasına gerek kalmamasıdır.

Bu nedenle, geçici kabulü yapılmış projeler için enflasyon düzeltilmesi yapmaya gerek olmadığı yönündeki düşüncemiz, geçerli bir yaklaşımdır. Ancak, her zaman olduğu gibi, özel durumlar için Maliye Bakanlığı'ndan görüş almak faydalı olabilir.

Citation/Atıf: ÖZERÇEN, E. (2024).YILLARA YAYGIN İNŞAAT TAAHHÜT PROJELERİNDE ENFLASYON DÜZELTMESİ UYGULAMA ÖRNEĞİ. İZMİR SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER DAYANIŞMA DERGİSİ. 7(3): 486-489.

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:

Emre Özerçen

E-mail: info@emreozercen.com

Bu çalışma, Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

2024 ve İlerleyen Yıllarda Enflasyon Düzeltmesi Yapılması Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım İşlerinde Kârlılığ Etkileri Mi?

Yıllara yaygın inşaat işlerine ait düzeltilmiş gelir ve maliyetler gelir tablosu hesabına devredileceği için, hem 31.12.2023 tarihi öncesinde hem de 2024 yılında elde edilen hakediş ve katlanılan maliyetlerin düzeltilmesi **ticari kazancı etkilemez.**

Örnek uygulama;

Demir inşaat projesi 2023 yılı Kasım ayında başlayıp, 2024 Temmuz ayında geçici kabulü yapılmıştır.

2023 yılsonunda yapılan enflasyon düzeltmesi;

Düzeltilme Katsayısı:

(Aralık 2023 ÜFE 2915,02 / Kasım 2023 ÜFE 2803,29) = 1.01144

Hesap Kodu	Dönem	Kayıtlı Maliyet/ Hakediş	Düzeltilme Katsayısı	Düzeltilmiş Değer	Fark Tutar
170	Kasım	8.000.000	1.01144	8.091.520	91.520
350	Kasım	9.000.000	1.01144	9.102.960	102.960

31/12/2023

-----/-----

170 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri Hesabı 91.520,00

697 Yıllara Yaygın İnşaat ve Enflasyon Düzeltme Hesabı 91.520,00

-----/-----

31/12/2023

-----/-----

697 Yıllara Yaygın İnşaat ve Enflasyon Düzeltme Hesabı 102.960,00

350 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri Hes. 102.960,00

-----/-----

31/12/2023

-----/-----

178 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı 11.440,00

697 Yıllara Yaygın İnşaat ve Enflasyon Düzeltme Hesabı 11.440,00

-----/-----

30.06.2024 tarihi itibariyle yapılan düzeltmede ise;

Düzeltilme Katsayısı:

Aralık 2023 Devir =

(Haziran 2024 ÜFE 3483,25 / Aralık 2023 ÜFE 2915,02) = **1,19493**

Ocak 2024 =

(Haziran 2024 ÜFE 3483,25 / Ocak 2024 ÜFE 3035,59) = **1,14747**

Maliyet kayıtları enflasyon düzeltmesi

Hesap Kodu	Dönem	Kayıtlı Maliyet	Düzeltilme Katsayısı	Düzeltilmiş Değer	Fark Tutar
170	2023 Devir	8.091.520	1.19493	9.668.800	1.577.280
170	2024 Ocak	1.500.000	1.14747	1.721.205	221.205
178	2023 Devir	11.440			

Hasılat kayıtları enflasyon düzeltmesi

Hesap Kodu	Dönem	Kayıtlı Maliyet	Düzeltilme Katsayısı	Düzeltilmiş Değer	Fark Tutar
350	2023 Devir	9.102.960	1.19493	10.877.400	1.774.440
350	2024 Ocak	1.900.000	1.14747	2.180.193	280.193

178 veya 358 hesaplardaki tutarlar, 2023 yılı enflasyon düzeltmesiyle oluşanlar dahil, izleyen yıllarda enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacaktır.

30/06/2024

-----/-----

170 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri Hesabı 1.798.485

697 Yıllara Yaygın İnşaat ve Enflasyon Düzeltme Hesabı 1.798.485

-----/-----

30/06/2024

-----/-----

697 Yıllara Yaygın İnşaat ve Enflasyon Düzeltme Hesabı 2.054.633

350 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri Hes. 2.054.633

-----/-----

30/06/2024

-----/-----

178 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı 256.148

697 Yıllara Yaygın İnşaat ve Enflasyon Düzeltme Hesabı 256.148

-----/-----

31/12/2024

-----/-----

170 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri Hesabı xxx

622 Satılan Hizmet Maliyeti Hesabı xxx

-----/-----

31/12/2024

-----/-----

350 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri Hesabı xxx

600 Yurt İçi Satışlar Hesabı xxx

31/12/2024

658-Enflasyon Düzeltme Zararı Hesabı xxx

178 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı xxx

Gelir Tablosu Hesapları	Enflasyon Düzeltmesi Yapılmamış	Enflasyon Düzeltmesi Yapılmış
600-Yurtiçi Satışlar	10.900.000	13.057.593
622-Hizmet Satış Maliyeti	9.500.000	11.390.005
Brüt Kâr veya Zarar	1.400.000	1.667.588
658-Enflasyon Düzeltme Zararı (11.440 + 256.148)	-	267.588
Kâr / Zarar	1.400.000	1.400.000

2023 Yılı Enflasyon Farkları Beyanlarda Nasıl Ele Alınacak?

2023 yılına ait enflasyon düzeltme farklarının mali kâr veya zarar hesaplamasına dahil edilmeyeceği ifade edilmiştir. Mali kâr, vergi kanunlarına göre belirlenen ve ödenecek matrahı oluşturan kârdır. Ticari kârdan mali kâra geçişte, 2023 yılına ait yıllara yaygın inşaat ve onarım projelerinin enflasyon düzeltmesi farkları beyannamede dikkate alınmayacaktır.

2023 Yılına Ait Düzeltme Sonucu Oluşan Farklar Mali Kâr veya Zararın Tespitinde Dikkate Alınmayacak Derken Ne Kastedilmektedir?

Enflasyon düzeltmesine ilişkin yayımlanan tebliğ ve sirkülerde bu konuda net bir açıklama yapılmamıştır. Ancak, 555 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'ne göre, yıllara sâri inşaat ve onarım işlerine ait maliyet ve istihkak tutarları ile ilgili olarak, 2023 hesap dönemi sonu itibarıyla oluşan düzeltme farkları, işin tamamlanması ile düzeltilmiş değerlere göre tespit edilerek beyan edilecektir.

Başka bir deyişle:

- 2023 yılına ait kazançlar düzeltme öncesi hükümlere göre,
- Sonraki dönemlere ait kazançlar ise düzeltilmiş

değerlere göre hesaplanacak ve toplam olarak beyan edilecektir.

Sonuç ve Öneriler

2023 yılsonu itibarıyla oluşan "170-178" ve "350-358" hesaplarındaki düzeltme farkları, işin tamamlanmasıyla birlikte,

- 570 Geçmiş Yıl Kârları veya 580 Geçmiş Yıl Zararları hesaplarına aktarılabilir.
- 2023 yıl sonu oluşan düzeltme farkları gelir ve gider hesaplarına yansıtılarak kapatılabilir.

Bu durumda:

- Giderler Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler (KKEG) olarak gösterilir.
- Gelirler ise indirim olarak beyan edilebilir.

Her iki durumda da yıllara yaygın inşaat projelerine ait toplam kâr veya zarar değişmemektedir.